

stao drag. Naročito je zanimljivo da je postao popularan kod dece. Kada sam razgovarao s njima, tražili su od mene da im pričam o tome kako je nastao Nikoletina i o njegovim doživljajima.

● Nikoletina se prvi put javio u »Prologu«. A posle se provlači kroz veći broj Vaših dela. Nije li on u izvesnom smislu neka vrsta Vašeg centralnog junaka?

— Tačno je da sam ja uveo Nikoletinu u mnoga svoja dela. To je zbog karakteristika o kojima sam malopre govorio. Inače nije neki poseban junak.

● Rekli ste da Vi više volite da posmatrate život nego da se držite određenih teorija. Kako stvarate svoje junake?

— Oni mi se nametnu u životu. Uočim ljudske osobine koje mogu da budu karakteristične za njih. Još od prvih stranica kada počnem da pišem ja sam prilično načisto, da li će moj junak biti živ ili ne, da li sam ga »uhvatio« ili mi izmiče, a kada vidim da sam ga uhvatio onda je sve u redu. Ako vidim da mi izmiče ja ga pustim takvog kakav

KRAJA

je. Već na prvim stranicama »Osme ofanzive« ja sam, tako, osetio Pepa Bandića. Najednom postalo mi je jasno da sam našao jednog živog junaka iz naše svakodnevne stvarnosti i da mi s njim neće biti teško.

● U Vašim delima vezanim za ratnu tematiku neprijatelj se javlja ili kao amorfna masa, ili kao neko o kome se govori, a u radnji stvarno nije prisutan, ili se naznačuje sa dve-tri uopštenije crte. Tako, s jedne stra-

ne, imamo potpuno izrađene junake a, s druge, samo krokije.

— U mojim delima neprijatelja gotovo i nema. Ja se nisam udubljavao u taj svet. To je bio za mene svet sa druge strane barikade koji ja ne poznajem. Zato ga nisam mnogo ni prikazivao. Ja mislim da pisac treba da govori samo o svetu koji poznaje ako hoće da otkrije taj svet. To je moje čvrsto uverenje.

● O Vašem humoru i Vašem smislu za humor do sada se mnogo govorilo. I zaista, kroz sve Vaše priče i romane provlači se humoristička nit. Vi osetite potrebu da se nasmejete čak i tamo kada govorite o tragičnim događajima. Na primer, kada u prvom delu »Prologu« prikazujete ustaški pokolj, Vi se ni onda ne uzdržite da se ne nasmejete. Otkle to?

— Ja sam poreklom Ličanin, a Ličani vole humor. Oni žive teškim

životom i blagodareći tom smislu za humor oni se brane od životnih teškoća. Postavljaju se prema životu sa izvesnom vedrinom. Tako je i samnom. Ja se u situacijama o kojima je reč smejom branim od onoga što osuđujem.

● ...?

— Smeh je uopšte tradicija našega kraja. U mome kraju i danas postoji sijaset narodnih pesama vezanih za smešne zgode. Nekada su to zgode koje su interesantne za porodicu-dve, a neki put su one duhovite i interesantne i za druge.

● Kao što u Vašim predratnim pričama postoji izvestan spoj socijalnog i lirskog, tako postoji kroz celu Vašu prozu spoj lirskog i humorističkog. Možda bi bilo interesantno da kažete nešto o tome.

— Kod mene postoji taj spoj humorističkog i lirskog. Ako bi se govorilo o nekim mojim opredeljenjima, onda ja mislim da je moj dalji put kao pisca upravo lirska humoristič-

ka proza. Nekako odmah posle rata u knjizi »Krava sa drvenom nogom«, u pričama posvećenim mome stricu Nidži, ja sam došao do onoga što mi je najbliže. Pisao bih humoristički roman vezan za naše vreme i za našu stvarnost. Bacio bih težište na humorističke elemente, a ne na satirične jer mislim da je humor humaniji, ljudski, puniji.

● A satira?

— Satira mi mnogo manje leži.

● Od Vaših prvih priča Vi pokazujete izvanrednu privrženost dečjem svetu. Ne samo u literaturi za decu nego i u literaturi za odrasle Vi uvek imate potrebu da govorite o deci. Odakle ta privrženost dečjem svetu?

— Nisam o tome posebno razmišljao, ali je to, verovatno, zato što uopšte pisci humoristi rado pišu za decu. Setimo se Zmajca, Nušića, Čapeka. Meni se čini da je to zato što je to sličan ugao gledanja i da je humoristi podjednako blizak i svet humora i svet dece. Jer sva moja literatura za decu je pomalo humoristički intonirana i možda u toj činjenici treba tražiti odgovor na Vaše pitanje.

● Za vreme rata Vi ste pisali poeziju. Neke od vaših pesama kao »Pesma mrtvih proletera«, ili »Na Petrovačkoj cesti« i danas spadaju među najpoznatije pesme iz rata. Zbog čega ste prestali da pišete poeziju?

— Morao sam nekako da stegnem front i da se orijentišem na prozu. Sve svoje poetske zalihe izlio sam u prozu. Zadržao sam se samo na poeziji za decu. Za odrasle više ne pišem poeziju. Pišem prozu.

Predrag PROTIĆ

